

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**  
**TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

**LÊ HOÀNG HUY**

**PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM XÃ HỘI**  
**HỘ KINH DOANH CÁ THỂ TRÊN ĐỊA BÀN**  
**THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN, TỈNH THÁI NGUYÊN**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ**  
**CHUYÊN NGÀNH: QUẢN TRỊ KINH DOANH**

**THÁI NGUYÊN - 2015**

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**  
**TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

**LÊ HOÀNG HUY**

**PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM XÃ HỘI**  
**HỘ KINH DOANH CÁ THỂ TRÊN ĐỊA BÀN**  
**THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN, TỈNH THÁI NGUYÊN**

**Chuyên ngành: Quản trị Kinh doanh**

**Mã số: 60.34.01.02**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ**

**Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. MAI NGỌC ANH**

**THÁI NGUYÊN - 2015**

**LỜI CAM ĐOAN**

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn được thực hiện nghiêm túc, trung thực và mọi số liệu trong này được trích dẫn có nguồn gốc rõ ràng.

**Tác giả**

*Lê Hoàng Huy*

## LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này, tôi đã nhận được sự quan tâm, giúp đỡ tận tình từ phía tập thể và cá nhân:

Tôi xin trân trọng bày tỏ lòng biết ơn tới tất cả các thầy, cô giáo trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên, Phòng Đào tạo đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đối với **PGS.TS. Mai Ngọc Anh**, người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu đề tài.

Tôi xin chân thành cảm ơn BHXH thành phố Thái Nguyên, các đơn vị, Hộ kinh doanh cá thể đã giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình nghiên cứu đề tài.

**Tác giả**

*Lê Hoàng Huy*

## MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN .....	i
LỜI CẢM ƠN .....	ii
MỤC LỤC .....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
<b>MỞ ĐẦU</b> .....	<b>1</b>
1. Tính cấp thiết của đề tài .....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu .....	2
4. Ý nghĩa khoa học của luận văn .....	3
5. Bố cục luận văn.....	3
<b>Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM</b>	
<b>XÃ HỘI HỘ KINH DOANH CÁ THỂ</b> .....	<b>4</b>
1.1. Cơ sở lý luận về phát triển BHXH Hộ kinh doanh cá thể.....	4
1.1.1. Sự hình thành và phát triển BHXH Hộ kinh doanh cá thể.....	4
1.1.2. Bản chất, vai trò của BHXH Hộ kinh doanh cá thể .....	5
1.1.3. Ý nghĩa của BHXH Hộ kinh doanh cá thể.....	7
1.2. Phát triển BHXH Hộ kinh doanh cá thể.....	10
1.2.1. Chủ thể quản lý bảo hiểm xã hội Hộ kinh doanh cá thể .....	10
1.2.2. Hộ kinh doanh cá thể và sự tham gia vào hệ thống Bảo hiểm xã hội .....	11
1.2.3. Các biện pháp, phương thức phát triển BHXH đối với HKDCT .....	12
1.2.4. Tiêu chí đánh giá sự phát triển của bảo hiểm xã hội đối với Hộ kinh doanh cá thể.....	15
1.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến sự phát triển Bảo hiểm xã hội Hộ kinh doanh cá thể.....	17
1.3.1. Hệ thống luật pháp và chính sách .....	17
1.3.2. Trình độ, nhận thức của người tham gia BHXH.....	19
1.3.3. Tốc độ tăng trưởng kinh tế và thu nhập của người lao động .....	20
1.3.4. Thể chế tổ chức bộ máy và cán bộ .....	20
1.3.5. Hệ thống thông tin truyền thông .....	21

1.4. Cơ sở thực tiễn và bài học kinh nghiệm về phát triển BHXH Hộ kinh doanh cá thể.....	22
1.4.1. Kinh nghiệm của một số quốc gia trên thế giới .....	22
1.4.2. Kinh nghiệm của một số địa phương trong nước.....	23
1.4.3. Bài học kinh nghiệm phát triển BHXH HKDCT tại thành phố Thái Nguyên .....	28
<b>Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU .....</b>	<b>30</b>
2.1. Câu hỏi nghiên cứu .....	30
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	30
2.2.1. Khung phân tích đề tài .....	30
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin .....	30
2.2.3. Phương pháp tổng hợp và phân tích thông tin .....	33
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu .....	35
<b>Chương 3. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM XÃ HỘI HỘ KINH DOANH CÁ THỂ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN.....</b>	<b>37</b>
3.1. Đặc điểm kinh tế - xã hội thành phố Thái Nguyên .....	37
3.1.1. Điều kiện tự nhiên .....	37
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	37
3.2. Tổ chức bộ máy BHXH thành phố Thái Nguyên .....	38
3.2.1. Quá trình hình thành và phát triển .....	38
3.2.2. Cơ cấu tổ chức bộ máy quản lý bảo hiểm xã hội thành phố Thái Nguyên .....	39
3.3. Quy trình thu và kết quả thu BHXH tại các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	45
3.3.1. Quy trình thu BHXH hộ kinh doanh cá thể tại Bảo hiểm xã hội thành phố Thái Nguyên .....	46
3.3.2. Kết quả thu BHXH của các hộ kinh doanh cá thể tại BHXH thành phố Thái Nguyên .....	48
3.4. Thực trạng phát triển BHXH HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	51
3.4.1. Thực trạng phát triển BHXH HKDCT thông qua pháp luật, chính sách .....	51
3.4.2. Thực trạng phát triển BHXH HKDCT bằng hình thức thông tin tuyên truyền .....	53
3.4.3. Thực trạng phát triển BHXH của HKDCT thông qua phương thức tham gia .....	55
3.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến sự phát triển BHXH Hộ kinh doanh cá thể trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	59
3.5.1. Hệ thống luật pháp và chính sách .....	59

3.5.2. Trình độ, nhận thức của người lao động, người sử dụng lao động .....	60
3.5.3. Tốc độ tăng trưởng kinh tế và thu nhập của người lao động .....	61
3.5.4. Thể chế tổ chức bộ máy và cán bộ .....	61
3.5.5. Hệ thống thông tin truyền thông .....	62
3.6. Đánh giá tình hình phát triển BHXH hộ kinh doanh cá thể trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	63
3.6.1. Những kết quả đạt được .....	63
3.6.2. Những vấn đề tồn tại .....	73
3.6.3. Nguyên nhân của hạn chế .....	73
<b>Chương 4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN BHXH XÃ HỘI HỘ KINH DOANH CÁ THỂ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN, TỈNH THÁI NGUYÊN</b> .....	82
4.1. Định hướng phát triển bảo hiểm xã hội hộ kinh doanh cá thể của thành phố Thái Nguyên đến năm 2020 .....	82
4.1.1. Định hướng phát triển của BHXH thành phố Thái Nguyên .....	82
4.1.2. Mục tiêu tổng quát của BHXH thành phố Thái Nguyên .....	83
4.1.3. Mục tiêu cụ thể của BHXH thành phố Thái Nguyên .....	83
4.2. Một số giải pháp phát triển BHXH hộ kinh doanh cá thể trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	84
4.2.1. Giải pháp tổng quát .....	84
4.2.2. Giải pháp cụ thể .....	85
4.3. Một số kiến nghị .....	90
4.3.1. Đối với Bảo hiểm xã hội Việt Nam .....	90
4.3.2. Đối với Bảo hiểm xã hội tỉnh Thái Nguyên .....	91
4.3.3. Đối với các cơ quan quản lý Nhà nước .....	91
<b>KẾT LUẬN</b> .....	93
<b>TÀI LIỆU THAM KHẢO</b> .....	94
<b>PHỤ LỤC</b> .....	96

**DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT**

ASXH	:	An sinh xã hội
BH	:	Bảo hiểm
BHXH	:	Bảo hiểm xã hội
BHYT	:	Bảo hiểm y tế
HĐLĐ	:	Hợp đồng lao động
HKDCT	:	Hộ kinh doanh cá thể
NLĐ	:	Người lao động
SDLĐ	:	Sử dụng lao động
SXKD	:	Sản xuất kinh doanh



## DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1.	Một số đặc điểm cơ bản của người lao động, người SDLĐ tại 328 HKDCT điều tra .....	32
Bảng 3.1.	Kết quả thu BHXH các hộ kinh doanh cá thể trên địa bàn Thành phố Thái Nguyên giai đoạn 2010 - 2014 .....	49
Bảng 3.2.	Nhu cầu tham gia chế độ BHXH của người lao động tại các HKDCT .....	51
Bảng 3.3.	Hình thức hợp đồng lao động tại các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	52
Bảng 3.4.	Phương thức truyền thông thúc đẩy NLĐ tham gia BHXH tại các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	54
Bảng 3.5.	Thu nhập hàng tháng của người lao động được điều tra đang làm việc trong HKDCT năm 2014 .....	55
Bảng 3.6.	Khả năng tham gia BHXH của người lao động thuộc HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	57
Bảng 3.7.	Hình thức tham gia BHXH của HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	58
Bảng 3.8.	Tỷ trọng các HKDCT tham gia BHXH trên địa bàn thành phố Thái Nguyên qua các năm 2010-2014.....	63
Bảng 3.9.	Kết quả rà rà soát tình hình tham gia BHXH của HKDCT năm 2014 .....	66
Bảng 3.10.	Tổng hợp ý kiến từ công tác phục vụ của cơ quan BHXH thành phố Thái Nguyên .....	69
Bảng 3.11.	Nội dung thông tin tuyên truyền về BHXH đối với HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	70
Bảng 3.12.	Mức độ ổn định thu nhập hàng tháng của NLĐ đang làm việc tại HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	72
Bảng 3.13.	Đánh giá của NLĐ về mức đóng BHXH trong các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	74
Bảng 3.14.	Đánh giá thông tin truyền thông về BHXH đến HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	75
Bảng 3.15.	Mức tích lũy hàng tháng của người lao động tại các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	77
Bảng 3.16.	Một số lựa chọn về tiết kiệm tích lũy và tiêu dùng của NLĐ tại các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	78
Bảng 3.17.	Trình độ học vấn của NLĐ tại các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	79
Bảng 3.18.	Nhận thức của NLĐ về BHXH trong các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	80

## DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ, HÌNH VẼ, SƠ ĐỒ

### Biểu đồ:

Biểu đồ 3.1.	Tỷ lệ người lao động ký kết hợp đồng lao động tại các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	53
Biểu đồ 3.2.	Phương thức truyền thông thúc đẩy NLD tham gia BHXH tại các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	54
Biểu đồ 3.3.	Thu nhập hàng tháng của người lao động được điều tra đang làm việc trong HKDCT năm 2014.....	56
Biểu đồ 3.4.	Khả năng tham gia BHXH của người lao động thuộc HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	57
Biểu đồ 3.5.	Hình thức tham gia BHXH của HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	59
Biểu đồ 3.6.	Hộ kinh doanh cá thể tham gia BHXH trên địa bàn thành phố Thái Nguyên qua các năm 2010-2014 .....	63
Biểu đồ 3.7.	Tỷ lệ các HKDCT tham gia BHXH trên địa bàn thành phố Thái Nguyên qua các năm 2010-2014 .....	64
Biểu đồ 3.8.	Số tiền BHXH lũy kế thu đối với các hộ kinh doanh cá thể qua các năm 2010-2014 .....	65
Biểu đồ 3.9.	Kết quả rà rà soát tình hình tham gia BHXH của HKDCT năm 2014 .....	67
Biểu đồ 3.10.	Số liệu điều tra các HKDCT tham gia BHXH tại địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	68
Biểu đồ 3.11.	Tổng hợp ý kiến từ công tác phục vụ của cơ quan BHXH thành phố Thái Nguyên.....	69
Biểu đồ 3.12.	Nội dung thông tin tuyên truyền về BHXH đối với HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	71
Biểu đồ 3.13.	Mức độ ổn định thu nhập hàng tháng của NLD đang làm việc tại HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	72
Biểu đồ 3.14.	Đánh giá của NLD về mức đóng BHXH trong các HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	74
Biểu đồ 3.15.	Đánh giá thông tin truyền thông về BHXH đến HKDCT trên địa bàn thành phố Thái Nguyên .....	76